

Ilski, Stanisław

Komitet Obywatelski „Solidarność” w Bieżuniu w latach 1989-1990 : wstęp

---

Bieżuńskie Zeszyty Historyczne 18, 113-114

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisław Iłski

Komitet Obywatelski "Solidarność" w Bieżuniu w latach 1989-1990

Wstęp

Podczas przygotowań do "Okrągłego Stołu" 18 grudnia 1988 r. powstał Komitet Obywatelski przy Lechu Wałęsie, przewodniczącym "Solidarności".

Obrady "Okrągłego Stołu" rozpoczęto 6 lutego 1989 r., a zakończono 5 kwietnia 1989 r. Trzy dni potem – 9 kwietnia, Komitet Obywatelski przy Lechu Wałęsie wezwał do tworzenia struktur regionalnych jako partyjnego "pospolitego ruszenia", którego głównym celem było przygotowanie i przeprowadzenie wyborów do sejmu i senatu. W krótkim czasie powstały komitety wojewódzkie, miejskie i gminne. Członkiem mógł zostać każdy chętny do działania bez względu na wiek, płeć, wykształcenie, doświadczenie związkowe, przynależność do "Solidarności" i uprzednią przynależność partyjną. Nie wykluczano możliwości udziału partyjnych (PZPR, ZSL, SD). Komitety Obywatelskie były więc masowym antytotalitarnym ruchem obywatelskim zazwyczaj z mniej lub bardziej charyzmatycznym przywódcą na każdym szczeblu¹. Te nieformalne struktury budujące demokracje w terenie nie podlegały nikomu².

Zadania i działalność KO scharakteryzować można w trzech punktach: 1. Uświadomienie społeczeństwa, że kończy się nomenklatura i można wybrać demokratycznie 35% posłów do sejmu oraz wszystkich senatorów; 2. Przeprowadzenie i wygranie wolnych wyborów (po raz pierwszy po drugiej wojnie światowej); 3. zapoznanie się z aspektami ekonomicznymi i administracyjnymi środowiska.

Ordynacja wyborcza ustalona podczas "Okrągłego Stołu" przeznaczała 60 procent mandatów do sejmu dla PZPR, ZSL i SD, 5 procent dla PAX, PKKS, UChS. W wolnych wyborach można było wybrać pozostałe 35% czyli 161 posłów.

Wybory odbyły się w dwóch turach: pierwsza 4 czerwca 1989 r., druga 18 czerwca 1989 r. i były wielkim zwycięstwem "Solidarności", która obsadziła wszystkie 161 mandaty poselskie i 99% senatorskich³.

Bezpośrednio po wyborach rozgorzał spór, czy KO są jeszcze potrzebne. Przyszedł czas na formowanie się partii politycznych, lecz z drugiej strony szkoda było zmarnować rozbudzony zapał tysięcy działaczy. Zbliżały się wybory do rad terytorialnych, które należało wygrać nie tylko w sensie politycznym. W wyniku dyskusji Krajowa Komisja Wykonawcza 17 czerwca 1989 r. nakazała rozwiązanie struktur wojewódzkich. Pozostały struktury terenowe jako związki obywatelskie mające na celu zorganizowanie w swoich środowiskach rad i wytyczenie kierunków ich działania⁴. Nie wszystkie wojewódzkie KO rozwiązały się – niektóre pozostały, a inne po pewnym czasie wznowiły działalność.

W województwie ciechanowskim WKO "S" wznowił pracę po półrocznej przerwie (2 grudnia 1989 r.). Miał wpływ na obsadzanie stanowisk administracji rządowej, a także innych. Nastąpił wówczas rozłam z powodu zarzutów stawianych przez grupę działaczy przewodniczącemu Rady WKO, posłowi Stanisławowi Węglowskiemu. Zarzuty dotyczyły forsowania przez posła swojej kandydatury na stanowisko wojewody. W dniu 28 lipca 1990 r. odbyło się w Ciechanowie zebranie licznej grupy działaczy "Solidarności", którzy utworzyli Porozumienie Komitetów Obywatelskich "Solidarność" Województwa Ciechanowskiego⁵. W posiedzeniu tym wzięli również udział przedstawiciele KO "S" w Bieżuniu: Ewa Łubińska i Alina Truszczyńska oraz spoza Komitetu Mirosław Truszczyński. KO "S" w Bieżuniu zadeklarował przynależność do Porozumienia⁶.

I

Wybory do sejmiku i senatu w obwodach gminy Bieżuń

Komitet Obywatelski "Solidarność" w Bieżuniu został powołany w początku maja 1989 r.⁷ przez Krystynę Ilską, emerytowanego lekarza pediatrę, zatrudnioną w niepełnym wymiarze godzin w gabinecie szkolnym w Bieżuniu. Komitet składał się formalnie z czterech osób: Krystyny Ilskiej, Aliny Truszczyńskiej z Bieżunia, Andrzeja Kraśniewskiego – nauczyciela matematyki z Sadłowa oraz Romana Zimolzaka – pracownika filii